

DEKRET z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym

Uchwalony przez Radę Państwa PRL w składzie:

przewodniczący - Henryk Jabłoński;

zastępcy przewodniczącego:

Tadeusz Witold Młyńczak; Kazimierz Secomski; Zdzisław Tomal ; Jerzy Ziętek;

sekretarz Edward Duda

członkowie:

Eugenia Kempara; Emil Kołodziej; Władysław Kruczek; Krystyna Marszałek-Młyńczyk ; Józef Ozga-Michalski; Henryk Szafrąński; Jan Szczepański ; Stanisław Wroński; Kazimierz Barcikowski ; Ryszard Reiff ; Mieczysław Róg-Świostek ;

Wyjątki z dekretu o stanie wojennym:

- Kierując się potrzebą zapewnienia wzmożonej ochrony podstawowych interesów państwa i obywateli, w celu stworzenia warunków skutecznej ochrony suwerenności i niepodległości Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz spokoju, ładu i porządku publicznego, jak również mając na względzie zabezpieczenie sprawnego funkcjonowania władzy i administracji państwowej oraz gospodarki narodowej w czasie obowiązywania stanu wojennego, w związku z art. 33 ust. 2 Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej Rada Państwa stanowi(...)
- Stan wojenny na całym terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej wprowadza się ze względu na obronność państwa w razie niebezpieczeństwa naruszenia suwerenności i niepodległości Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej albo ze względu na bezpieczeństwo państwa w razie poważnego narażenia lub naruszenia spokoju, ładu i porządku publicznego w kraju.
- Prezydent wydaje obwieszczenie o wprowadzeniu stanu wojennego oraz skutkach wynikających z jego wprowadzenia w sferze obowiązków i praw obywateli.
- Wprowadzenie stanu wojennego powoduje czasowe:
 - 1) zawieszenie lub ograniczenie określonych w Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i innych ustawach oraz umowach międzynarodowych, których Polska Rzeczpospolita Ludowa jest stroną podstawowych praw obywateli, a w szczególności: nietykalności osobistej (art. 87 ust. 1 Konstytucji), nienaruszalności mieszkań i tajemnicy korespondencji (art. 87 ust. 2 Konstytucji), prawa zrzeszania się (art. 84 ust. 1 Konstytucji), wolności słowa, druku, zgromadzeń, wieców, pochodów i manifestacji (art. 83 ust. 1 Konstytucji);
 - 2) zmiany w zakresie prawa pracy;
 - 3) nałożenie na obywateli oraz jednostki organizacyjne nie będące jednostkami gospodarki uspołecznionej szczególnych obowiązków;
 - 4) podporządkowanie działalności wszystkich organów władzy i administracji państwowej, jednostek organizacyjnych gospodarki uspołecznionej oraz organizacji społecznych interesom państwa i narodu;
 - 5) ustanowienie szczególnej odpowiedzialności obywateli, a w tym funkcjonariuszy publicznych, za nieprzestrzeganie porządku prawnego oraz niesumienne wypełnianie obowiązków wobec państwa
- Właściwe organy administracji państwowej mogą jeżeli wymagają tego interesy bezpieczeństwa lub obronności państwa, wprowadzać ograniczenia swobody poruszania się osób, polegające na nakazie lub zakazie przebywania albo opuszczania w określonym czasie oznaczonych miejsc, obiektów i obszarów („godzina milicyjna”).
- Pobyt stały w strefie nadgranicznej wymaga uprzedniego uzyskania zezwolenia naczelnika a pobyt czasowy w tej strefie - komendanta miejskiego (kierownika posterunku) Milicji Obywatelskiej, właściwych ze względu na zamierzone miejsce pobytu stałego albo pobytu czasowego osoby udającej się do strefy nadgranicznej.
- Uprawianie turystyki oraz sportów żeglarskich i wioślarskich na morskich wodach wewnętrznych i terytorialnych jest zakazane.
- Zawiesza się prawo do strajków i akcji protestacyjnych.
- Udział w strajku stanowi ciężkie naruszenie przez pracownika podstawowych obowiązków pracowniczych, a organizowanie lub kierowanie strajkiem lub akcją protestacyjną może być uznane za spowodowanie poważnego zakłócenia w funkcjonowaniu gospodarki narodowej.
- Jeżeli działalność stowarzyszenia, związku zawodowego, zrzeszenia albo organizacji

społecznej lub zawodowej godzi w ustrój polityczny i społeczny lub w porządek prawny Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej albo w inny sposób zagraża interesom bezpieczeństwa lub obronności państwa, a także z innych ważnych przyczyn działalność taka może być zawieszona (...)

- Zawiesza się działalność samorządu załóg przedsiębiorstw (zakładów) państwowych w zakresie określonym przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia.
- Użytkowanie zakładów poligraficznych, urzędów i aparatów wytwarzających druki i ilustracje wszelkim sposobem oraz zakładów wytwarzających pieczętki i stemple, będących w posiadaniu osób fizycznych, stowarzyszeń, zrzeszeń, związków zawodowych, organizacji społecznych i zawodowych - jest zakazane;
- Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może wprowadzać cenzurę przesyłek pocztowych i korespondencji telekomunikacyjnej oraz kontrolę rozmów telefonicznych, określając równocześnie organy cenzury właściwe w tych sprawach.
- Organy cenzury uprawnione są do zatrzymywania w całości lub w części przesyłek pocztowych i korespondencji telekomunikacyjnej oraz do przerywania rozmów telefonicznych, jeżeli ich treść może zagrażać interesom bezpieczeństwa lub obronności państwa. Decyzje organów cenzury w tych sprawach są ostateczne i nie podlegają zaskarżeniu.
- Zatrzymane przesyłki pocztowe i korespondencja telekomunikacyjna podlega przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa bez odszkodowania.
- Posiadacze radiowych urządzeń nadawczych i nadawczo-odbiorczych, jeżeli wymagać tego będą interesy bezpieczeństwa lub obronności państwa, mogą być zobowiązani do złożenia tych urządzeń do depozytu.
- Wojewodowie mogą wprowadzać zakaz dokonywania zdjęć fotograficznych i filmowych oraz obrazów telewizyjnych określonych obiektów i miejsc albo na oznaczonych obszarach, jeżeli wymagają tego interesy bezpieczeństwa lub obronności państwa.
- Posiadacze broni palnej krótkiej oraz broni myśliwskiej i sportowej, a także posiadacze amunicji i materiałów wybuchowych, jeżeli wymagać tego będą interesy bezpieczeństwa lub obronności państwa, mogą być zobowiązani do złożenia tej broni, amunicji i materiałów do depozytu.
- W wypadkach nadzwyczajnych, gdy działalność Milicji Obywatelskiej okaże się niewystarczająca, mogą być użyte do pomocy oddziały i pododdziały innych formacji i organizacji powołanych do ochrony porządku publicznego lub mienia społecznego oraz sił zbrojnych.
- Rada Ministrów może wprowadzić, w drodze rozporządzenia, powszechny obowiązek wykonywania pracy przez osoby, które ukończyły 15 lat i nie osiągnęły wieku emerytalnego określonego w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym, a są zdolne do wykonywania pracy ze względu na stan zdrowia oraz warunki osobiste i rodzinne. W stosunku do pracowników obowiązek dotyczy rodzaju i warunków pracy, określonych przez nawiązany stosunek pracy i przepisy prawa pracy, a w stosunku do osób, które nie są zatrudnione w zakładzie pracy prowadzącym działalność nie zaspokajającą podstawowych potrzeb ludności - polega na zgłoszeniu się w terminie i miejscu podanym do publicznej wiadomości przez naczelnika^{*1}, właściwego ze względu na miejsce pobytu stałego, w celu uzyskania skierowania do uspołecznionego zakładu pracy oraz na podjęciu i wykonywaniu pracy określonego rodzaju na rzecz zakładu pracy oznaczonego w wydanym skierowaniu, na warunkach określonych w tym skierowaniu i przepisach prawa pracy.
- Naczelnik, właściwy ze względu na siedzibę zakładu pracy, może przenosić pracowników do innych zakładów pracy położonych na obszarze jego działania, a kierownik zakładu pracy może przydzielać pracownikowi dodatkowe czynności i powierzać mu pracę innego rodzaju w tej samej lub innej miejscowości, nawet bez zgody pracownika, jeżeli pracownik posiada niezbędne kwalifikacje, a stan jego zdrowia oraz warunki osobiste i rodzinne nie stoją temu na przeszkodzie.
- Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może nałożyć na osoby fizyczne i osoby prawne posiadające gospodarstwa rolne świadczenia szczególne na rzecz gospodarki żywnościowej, polegające na:
 - 1) dostawach na rzecz państwa określonych produktów rolnych,
 - 2) uprawie określonych gatunków roślin,
 - 3) wykorzystywaniu użytków rolnych oraz środków i obiektów gospodarki rolnej na cele produkcji rolnej,a także może wprowadzać ograniczenia obrotu i przerobu określonych produktów rolnych.
- Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić całkowitą lub częściową reglamentację zaopatrzenia ludności w podstawowe artykuły żywnościowe oraz niektóre artykuły nie żywnościowe.
- Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić najem lokali i budynków na podstawie decyzji administracyjnej o przydziale w stosunku do wszystkich lokali i budynków.
- W przypadkach uzasadnionych potrzebami zakwaterowania osób pozbawionych mieszkań w wyniku działań wojennych naczelnik może przydzielać lokale mieszkalne opuszczone

przez najemcę, członka spółdzielni budownictwa mieszkaniowego albo właściciela, jak również dokwaterowywać osoby do części lokalu mieszkalnego stanowiącej nadwyżkę powierzchni mieszkalnej przekraczającą obowiązujące normy i obejmującej co najmniej 1 pokój.

- Obywatele polscy mający ukończone lat 17, w stosunku do których ze względu na dotychczasowe zachowanie się zachodzi uzasadnione podejrzenie, że pozostając na wolności nie będą przestrzegać porządku prawnego albo prowadzić będą działalność zagrażającą interesom bezpieczeństwa lub obronności państwa, mogą być internowani na czas obowiązywania stanu wojennego w ośrodkach odosobnienia. Postanowienia te nie naruszają immunitetów wynikających z przepisów szczególnych.
- Do internowania stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu karnego wykonawczego w zakresie nadzoru penitencjarnego i tymczasowego aresztowania.

Przepisy karne.

- Kto będąc członkiem stowarzyszenia, związku zawodowego, zrzeszenia lub organizacji, której działalność została zawieszona, nie odstąpił od udziału w takiej działalności, **podlega karze pozbawienia wolności do lat 3**
- Kto organizuje albo kieruje strajkiem lub akcją protestacyjną, **podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.**
- Kto zabiera lub używa pojazd mechaniczny w celu wykorzystania go dla przeprowadzenia strajku lub akcji protestacyjnej, **podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.**
- Jeżeli pojazd mechaniczny określony w ust. 3 stanowi mienie społeczne, sprawca **podlega karze pozbawienia wolności do lat 5 i karze grzywny.**
- Kto w celu przeprowadzenia strajku lub akcji protestacyjnej albo w czasie ich trwania przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem zmusza inną osobę do zaniechania podjęcia lub wykonywania pracy, **podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.**
- Kto w celu przeprowadzenia strajku lub akcji protestacyjnej niszczy, uszkadza lub czyni niezdatnym do użytku zakład lub urządzenie albo uniemożliwia lub utrudnia prawidłowe funkcjonowanie zakładów, urzędzeń lub instytucji, **podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10 i karze grzywny.**
- Kto działa na korzyść nieprzyjaciela albo na szkodę interesów bezpieczeństwa lub obronności Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej lub państwa sprzymierzonego, **podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.**
- Kto w celu osłabienia gotowości obronnej Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej rozpowszechnia wiadomości mogące gotowość tę osłabić, **podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 8.**
- Kto rozpowszechnia fałszywe wiadomości, jeżeli może to wywołać niepokój publiczny lub rozruchy, **podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 5.**
- Kto w celu rozpowszechniania sporządza, gromadzi, przechowuje, przewozi, przenosi lub przesyła pismo, druk, nagranie lub film zawierające wiadomości określone w ust. 1 i 2, **podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.**
- Kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1 lub 2, używając druku lub innego środka masowej informacji, **podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.**
- W razie skazania za przestępstwa określone w ust. 1-4 sąd może orzec przepadek narzędzi i innych przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstwa, chociażby nie stanowiły własności sprawcy.
- Art. 256 i art. 257 kodeksu karnego stosuje się również do internowanych w ośrodkach odosobnienia.
- Przestępstwa określone w art. 271 § 1, art. 282 i art. 287 kodeksu karnego **zagrożone są wyłącznie karą pozbawienia wolności do lat 5.**
- W razie skazania za przestępstwo popełnione z niskich pobudek w czasie obowiązywania stanu wojennego sąd orzeka pozbawienie praw publicznych, a także może orzec konfiskatę całości lub części mienia.
- Kto uczestniczy w strajku albo akcji protestacyjnej, **podlega karze aresztu do 30 dni albo karze grzywny do 2500 złotych.** Przepis art. 46 ust. 7 stosuje się odpowiednio.
- Kto zmienia miejsce pobytu stałego lub pobytu czasowego albo przybywa do strefy nadgranicznej bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom, **podlega karze aresztu do 30 dni albo karze grzywny do 2500 złotych.**
- Kto narusza wprowadzone ograniczenia swobody poruszania się, **podlega karze aresztu do 30 dni albo karze grzywny do 2500 złotych.**
- Kto uprawia turystykę albo sporty żeglarskie lub wioślarskie na morskich wodach wewnętrznych lub terytorialnych, **podlega karze grzywny do 2500 złotych.**
- Kto przebywając w miejscu publicznym nie posiada dokumentu stwierdzającego tożsamość (legitymacji szkolnej), **podlega karze grzywny do 250 złotych.**
- Kto dokonuje zdjęć fotograficznych lub filmowych albo obrazów telewizyjnych zakazanych obiektów lub miejsc albo na zakazanych obszarach, **podlega karze aresztu do 30 dni albo**

karze grzywny do 2500 złotych. Przepis art. 48 ust. 6 stosuje się odpowiednio.

- Kto wbrew wprowadzonemu zakazowi lub ograniczeniom wykonuje przewóz osób lub rzeczy albo przyjmuje do przewozu przesyłki nie spełniające wymaganych warunków, **podlega karze aresztu do 30 dni albo karze grzywny do 2500 złotych.**
- Kto wbrew wprowadzonemu zakazowi lub ograniczeniom wykonuje loty statkiem powietrznym w polskiej przestrzeni powietrznej, porusza się obiektem pływającym po wodach śródlądowych, morskich wodach wewnętrznych lub morzu terytorialnym, prowadzi tabor lub urządzenie transportowe kolei użytku publicznego albo prowadzi pojazd mechaniczny na drodze publicznej, **podlega karze aresztu do 30 dni albo karze grzywny do 2500 złotych.**
- Kto wbrew powszechnemu obowiązkowi wykonywania pracy bez usprawiedliwionej przyczyny nie zgłasza się w oznaczonym terminie i miejscu celem uzyskania skierowania do upołączonego zakładu pracy albo nie podejmuje pracy zgodnie z wydanym skierowaniem, **podlega karze grzywny do 2500 złotych.**
- Kto wbrew powszechnemu obowiązkowi wykonywania pracy bez usprawiedliwionej przyczyny uchyla się od wykonywania pracy określonej przez nawiązany stosunek pracy i przepisy prawa pracy, uchyla się od wykonywania przydzielonych czynności lub powierzonej pracy lub odmawia nakazanego przeniesienia się do innego zakładu pracy, **podlega karze grzywny do 2500 złotych.**
- Kto nie wykorzystuje posiadanych użytków rolnych, środków lub obiektów gospodarki rolnej na cele produkcji rolnej albo będąc do tego zobowiązany uchyla się od uprawy określonych gatunków roślin lub dostaw określonych produktów rolnych na rzecz państwa, **podlega karze aresztu do 30 dni i karze grzywny do 2500 złotych.**
- Kto utrudnia lub udaremnia wykonywanie obowiązków uprawy określonych gatunków roślin lub dostaw określonych produktów rolnych na rzecz państwa przez osobę do tego zobowiązaną, **podlega karze aresztu do 30 dni i karze grzywny do 2500 złotych.**
- Kto dokonuje obrotu lub przerobu określonych produktów rolnych wbrew wprowadzonym ograniczeniom, **podlega karze grzywny do 2500 złotych.**
- Kto narusza zasady reglamentacji zaopatrzenia ludności, **podlega karze aresztu do 30 dni i karze grzywny do 2500 złotych.**
- Kto uniemożliwia uprawnionej osobie zajęcie przydzielonego lokalu mieszkalnego albo uporczywie utrudnia korzystanie z przydzielonej części lokalu mieszkalnego, **podlega karze grzywny do 2500 złotych.**